

Ομιλία του κ. **Κωλέττη Λεωνίδα**, θεολόγου, Ψυχολόγου, Οικογενειακού Ψυχοθεραπευτή στη Θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Αγίας Βαρβάρας Σύρου
18 Μαΐου 2003

Μόνος μέσα στο πλήθος, παράλυτος, ακινητοποιημένος ανάμεσα σε αρρώστους, που όλοι ζητούσαν θεραπεία. Όλοι περίμεναν το θαύμα. Μόνος ανάμεσα σε χιλιάδες περαστικούς που πήγαιναν να γιορτάσουν μια θρησκευτική γιορτή. Μόνος κάπου σε μια γωνιά μέσα στις 5 στοές γύρω από την κολυμβήθρα.

Προσπαθούσε. Έτσι είπε στον άγνωστο. Μα δεν προλάβαινε. Κάποιος άλλος (έφταιγε), του έπαιρνε τη θέση στα νερά όταν κατέβαινε ο άγγελος και τα τάραζε. Και αυτός πάλι μόνος. Γιατί άραγε; Ήταν εκεί 38 χρόνια. Περίμενε. Ήλπιζε. Αλλά μόνος. Αυτός, ο πόνος του, η ακινησία του, η εγκατάλειψή του. Αραγε δεν είχε κανέναν δικό του να τον βοηθήσει; Τόσος πολυσύχναστος τόπος ούτε ένας δεν βρέθηκε 38 χρόνια να τον ρίξει στο νερό; Και τι περίμενε;

«Θέλεις να γίνεις υγιής; » ακούει τη φωνή ενός αγνώστου να του λέει. «Δεν έχω άνθρωπο Κύριε να με βάλει στην κολυμβήθρα. ». «Σήκω επάνω, πάρε το κρεβάτι σου και περπάτησε». Και έγινε υγιής . Έτσι απλά με ένα λόγο. Με μια προσταγή. Και τον έχασε τον Άγνωστο. Ποιος ήταν ο θεραπευτής του; Γιατί εξαφανίστηκε; Νάτος πάλι μέσα στο πλήθος, στο Ιερό.

«Είσαι υγιής του λέει, περπατάς, μην ξαναμαρτήσεις, για να μη σου συμβεί τίποτε χειρότερο». Τι να σκέφτηκε άραγε μέσα του ο πρώην παράλυτος; Τι αμαρτίες δεν έπρεπε να ξανακάνει; Τι αμαρτίες έκανε; Ποιες αμαρτίες δεν έπρεπε να ξανακάνει εκείνος ο άνθρωπος για να μην έχανε την υγεία του;

Φαίνεται ξεκάθαρα ότι σ` αυτή τη Βιβλική θεραπευτική προσέγγιση η υγεία είναι η απαλλαγή από την αμαρτία. Τι εννοεί εδώ όμως μ` αυτά τα λόγια ο Χριστός; Ο Παράλυτος είχε ταυτίσει την αρρώστια του με τη μοναξιά του.

Για να δοθεί η απάντηση θα πρέπει να εξηγηθεί η έννοια της αμαρτίας με βάση την Ορθόδοξη παράδοση και Θεολογία. Τι είναι κακό;

«Δεν υπάρχει το κακό. Αλλά έτσι λέγεται και θεωρείται... δεν έχει ουσία είναι ανούσιο, δεν είναι συνήθεια, αλλά είναι στέρηση» αναφέρει ο Αγ. Ιω. Ο Δαμασκηνός στο Λόγο του Κατά Μανιχαίων. Και ο Αγ. Διον. ο Αρεοπαγίτης τονίζει «Στέρηση είναι το κακό και έλλειψη και ασθενεία, και αμαρτία και ασυμμετρία και χωρίς σκοπό, και χωρίς ζωή, και χωρίς μυαλό, και ατελές και δεν έχει αίτιο...» «Η πραγματικότητα της αμαρτίας είναι κατά βάθος πραγματικότητα χωρίς υπόσταση», σημειώνει ο Αγ. Μακάριος ο Αιγύπτιος.

Έτσι λοιπόν ο Χριστός για άλλη μια φορά ξεκάθαρα προτρέπει: «μηκέτι αμάρτανε ». Δηλαδή σταμάτα να στερείς τον εαυτό σου από το καλό. «Παρά φύση είναι το κακό» αναφέρει πάλι ο Αγ. Ιω. ο Δαμασκηνός. Τι πρέπει να κάνει δηλαδή ο άνθρωπος αυτός για να διατηρήσει την υγεία του; Τι λάθος είχε κάνει 38 χρόνια;

Όταν ο Χριστός λέει στον παράλυτο μη ξαναμαρτήσεις θέλει να του πει απλά: ότι είχες ευθύνη για την παραλυσία σου και θα την έχεις αν ξαναρρωστήσεις. Εσύ θα έχεις ευθύνη. Μην αφήσεις τον εαυτό σου πάλι στερημένο. Μη ξαναπείς πάλι τη δικαιολογία: «Ανθρωπο δεν έχω ».

Πολλές φορές ερμηνεύοντας αυτό το θαύμα, τονίζεται περισσότερο και ρίχνεται το βάρος στην αδιαφορία των άλλων. Αναφέρεται η μοναξιά ως ευθύνη των άλλων. Οι άλλοι φταίνε και είμαστε μόνοι. Το ίδιο είπε και ο παράλυτος.

Γράφει ο καθηγητής Ιω. Κορναράκης: «Ο έντονα εγωκεντρικός άνθρωπος και αν ακόμα δεν έχει εξωτερικά προσόντα για μια επίσημη είσοδο στο ψυχιατρείο, έχει οπωσδήποτε πολλές αρετές σχιζοφρενικού ατόμου. Καθώς προβάλλει στο χώρο της υπάρξεως τις εσωτερικές του διασπάσεις σαν απόλυτους τρόπους συμπεριφοράς, αδυνατεί να συναντηθεί με τους άλλους ανθρώπους. Η αδυναμία του αυτή προκαλεί ένα αίσθημα μοναξιάς και μια εντύπωση αδικίας που διαπράττουν οι άλλοι άνθρωποι εις βάρος του. «Δεν τον καταλαβαίνουν». «Δεν εκτιμούν τις δικές του θυσίες». Και τότε διασπάται από αυτούς. Κλείνεται στον εαυτό του, στα προβλήματά του στη μοναξιά του. Αυτή η στάση ζωής είναι μία ποιότητα σχιζοφρενικής αντίδρασης».

Τελικά, πόσο συχνά , «το πληγωμένο μας ΕΓΩ από τους άλλους» δεν ανέχεται κανέναν. Είμαστε θυμωμένοι με την αδιαφορία των άλλων. Γιατί όμως; Μήπως εδώ βρίσκεται το εγωκεντρικό κομμάτι που ζητά το κάτι άλλο, χωρίς εμείς οι ίδιοι να μπορούμε να εκτιμήσουμε στην πραγματικότητα οτιδήποτε μας προσφέρει κάποιος. Μήπως εμείς οι ίδιοι φτιάχνουμε τη δικιά μας μοναξιά, εμείς οι ίδιοι έχουμε απορρίψει τον ίδιο μας τον εαυτό.; Μοναξιά δεν είναι μόνο η απουσία των άλλων αλλά η άρνηση να δέχομαι και να εκτιμώ τον εαυτό μου όπως είναι. Ακόμη και με τα αρνητικά του. Αυτή η κατάσταση, φυσικά, μη θεωρηθεί ότι δεν έχει καμία σχέση με αυτό που ονομάζεται ταπείνωση.

Ρίχνουμε τις ευθύνες στους άλλους. Οι άλλοι είναι οι υπεύθυνοι. Έτσι έζησε 38 χρόνια ο παράλυτος. Θυμωμένος για τους άλλους. Ακινητοποιημένος στη θέση ό,τι οι άλλοι φταίνε. Γερό σκαρί φαίνεται. Πεισματάρης. Προσπαθούσε μόνος του. Πίστευε πως θα τα καταφέρει. Γιατί δε φώναζε; Ίσως γιατί πίστευε πως κανείς δε θα τον άκουγε. Ή γιατί δεν είχε λόγο να το κάνει. Δεν ήταν ίσως έτοιμος ,να πάρει οτιδήποτε απ' τους άλλους. Πόσοι από μας καθημερινά αντί να αναγνωρίσουμε ότι είμαστε αδύναμοι να πάρουμε αγάπη, στοργή, τρυφερότητα, κατηγορούμε τους άλλους και τους θεωρούμε υπεύθυνους; Χωρισμός σημαίνει πολλές φορές δε με ικανοποιεί ο άλλος, δε μου δίνει αυτό που θα ήθελα. Και το ερώτημα που τίθεται είναι: Δε μου δίνουν τίποτα οι άλλοι ή εγώ είμαι ανίκανος να αναγνωρίσω ό,τι καλό μου προσφέρεται στη ζωή μου και να το χαρώ;

Άραγε 38 χρόνια ούτε ένας δεν έριξε μια ματιά φιλάνθρωπίας σ' αυτόν το άνθρωπο; Άραγε πόσοι άνθρωποι γύρω μας «θύματα» των άλλων, που κατηγορούν την άσπλαχνη κοινωνία, ούτε ένα χέρι δε βρέθηκε να τους δώσει και να τους προσφέρει κάτι, να τους σπρώξει από την ακινησία της αδυναμίας να δουν ό,τι υπάρχει και κάτι καλό στη ζωή τους;

Ένα είναι σίγουρο, ότι ο πρώην παράλυτος δε μπόρεσε να αντισταθεί στην πλούσια αγάπη του Ιησού.

Αυτή τον κινητοποίησε, γιατί είναι η μόνη αληθινή Αγάπη που κανείς δε μπορεί να αρνηθεί. Κόλαση είναι η άρνηση της αγάπης του Θεού, αλλά και των ανθρώπων. Και σ' αυτό ευθύνη έχει ο καθένας. Γι' αυτό και ο Χριστός έλεγε «ο έχων ώτα ακούειν, ακουέτω». Γράφει ο Γρηγόριος Νύσσης: «το κακό δεν βρίσκεται απ' έξω αλλά βρίσκεται στην ίδια μας της προαίρεση». Και ο Μ. Βασίλειος σημειώνει: «Ούτε η ζωή θάνατο γεννά, ούτε το σκοτάδι το φως, ούτε η αρρώστια δημιουργεί την υγεία, αλλά στις μεταβολές των διαθέσεων μας...»

Αν ρωτήσει κάποιος, εσύ τι ρόλο έπαιξες σ' αυτή τη μοναξιά σου, τη στέρησή σου; Τι θα απαντήσουμε;

Πολλές φορές αυτοί που διαμαρτύρονται είναι αυτοί που θα κατηγορήσουν τους άλλους κι ίσως το Θεό για ό,τι κακό τους βρήκε. Ποτέ όμως τον ίδιο τους τον εαυτό, γιατί ποτέ δε θα αναρωτηθούν: «Τίποτε καλό δε μου δίνουν οι άλλοι; Τίποτε άγιο δεν υπάρχει στη ζωή μου; »

Χρόνια ολόκληρα οι άνθρωποι κάνουν θεραπεία, είτε με τον ένα είτε με τον άλλο τρόπο, για να μπορέσουν κάποτε να δουν κατάματα τον εαυτό τους , τη στέρησή τους και να τολμήσουν να ζητήσουν βοήθεια, τρυφερότητα, χαίδεμα, σπρώξιμο, αγάπη. Και τότε είναι σίγουρο ότι κάποιο χέρι θα βρεθεί να τους τα δώσει, αρκεί αυτοί οι ίδιοι να είναι έτοιμοι να τα πάρουν.

Ίσως ο πρώην παράλυτος 38 χρόνια πάλευε για να μπορέσει να πάρει κάτι. Και το πήρε τελικά από τον Άγνωστο που έγινε Γνωστός για μας, για να μας πει «ζητάτε και θα σα δοθεί». Τι; Η Βασιλεία του Θεού. Η Χάρis του Θεού. Άπλετα. Για να φανερώσει την Εκκλησία. που είναι η δυνατότητα μιας άλλης σχέσης και ζωής. Είναι η κοινωνία με τους άλλους και όλο τον κόσμο και τα πάντα, τη φύση. Όλα για μας .

Δεν υπάρχει άγνωστο στην Εκκλησία - παρά μόνο γνωστό. « Χριστός εστί γεύσασθε και ιδετε ότι αληθινός ο Κύριος» λέει μια ευχή για τη Θεία Μετάληψη. Μόνο ας δούμε σ' αυτό το σημείο κάτι πολύ σημαντικό. Η όντως αγάπη κενώθηκε, άδειασε για τον άνθρωπο - θυσιάστηκε πήρε πάνω του τη στέρηση της ανθρωπότητας να είναι υγιής - πλήρης ως εικόνα Θεού, ως σχέση, ως ζωή, ως κοινωνία. Δεν απαίτησε όμως νευρωτική αποδοχή ή αναγνώριση. Γι' αυτό και ο Χριστός χάνεται στο πλήθος. Για να μη λέμε ότι δεν έχουμε κανέναν. Γιατί λέμε ψέματα τότε. Γι' αυτό ο ίδιος ο Χριστός ευλόγησε το Γάμο και έκανε το νερό κρασί. Για να κοινωνεί ο άνδρας και η γυναίκα, ποτηρίου ευχαριστίας. Να δίνουν και να παίρνουν. Να αλληλοπεριχωρούνται. Υπάρχει πιο ωραία στιγμή απ' το κοινό ποτήριο της Ευχαριστίας, του Γάμου; Μήπως ο Ιησούς Χριστός είπε τυχαία «ό,τι όπου δύο ή τρεις ανάμεσά τους και Εγώ»; Επιτρέψτε μας σήμερα που το Κέντρο Μέρimνας της Οικογένειας που ίδρυσε ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Σύρου κ. Δωρόθεος Β΄, κλείνει πανηγυρικά την πρώτη του κινητοποίηση στη Σύρο, να γιορτάζουμε. Μέσα στην Αναστάσιμη χαρά που όλα τα ανακαινίζει και τα αναταράσσει σαν μian άλλη

κολυμβήθρα της Βηθεσδά, έτσι η ελπίδα αυτής της προσπάθειας είναι:

«Ακόμη και αν νιώθουμε μέσα μας μόνοι, διασπασμένοι, ανήμποροι, παράλυτοι, μπορούμε να μην απελπιζόμαστε». Το όντως αγαθό υπάρχει εδώ Ευχαριστιακά. Υπάρχει ανάμεσά μας. Υπάρχει στην αγάπη του Επισκόπου, της Εκκλησίας, του ενός προς τον άλλο. Είμαστε όλοι εδώ ο ένας δίπλα στον άλλο. Αυτό είναι Εκκλησία. Αυτό είναι Γάμος. Αυτό είναι Οικογένεια. Αυτό είναι άσκηση και θυσία. Όταν αρνούμαστε να ικανοποιούμε τον εαυτό μας, με κάθε τι που τελικά μας στερεί και μας παραλύει από την αγάπη του Θεού και των ανθρώπων.